

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci

žalobce: **U. K.**
st. příslušnost Republika Uzbekistán
bytem Pobytové středisko Havířov, Na Kopci 5, 735 64 Havířov – Dolní
Suchá
zastoupeného Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem
sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne 7. 8. 2018 č. j. OAM-104/LE-LE05-VL13-2018, o udělení
mezinárodní ochrany

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokáta Mgr. Ladislava Bárty **se určuje** částkou 6 800 Kč, která mu bude proplacena z účtu Krajského soudu v Ostravě do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím ze dne 7. 8. 2018 č. j. OAM-104/LE-LE05-VL13-2018 žalované Ministerstvo vnitra ČR neudělilo žalobci mezinárodní ochranu podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zák. č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Po provedeném dokazování vzal žalovaný správní orgán za objasněno, že důvodem odchodu žalobce z vlasti byly vysoké dluhy, které v Uzbekistánu měl a má a kvůli nimž mu bylo podle něj ze strany soukromých věřitelů vyhrožováno smrtí. O mezinárodní ochranu v České republice požádal proto, aby si mohl vydělat finanční prostředky na splácení svých dluhů a vrátit se do Uzbekistánu. Tyto důvody dle žalovaného však není možno kvalifikovat jako důvody taxativně vymezené v ust. § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, a jelikož žalovaný neshledal důvody ani pro udělení mezinárodní ochrany žalobci podle § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu, rozhodl tak, že se mezinárodní ochrana žalobci neuděluje.
2. Žalobce proti uvedenému rozhodnutí podal včasnou žalobu, kterou nijak nezduvodnil a ve které zároveň požádal krajský soud o ustanovení zástupce z řad advokátů pro toto řízení. Jeho žádosti krajský soud usnesením ze dne 28. 8. 2018 č.j. 61 Az 30/2018 – 20 vyhověl a zároveň ustanoveného právního zástupce vyzval, aby podanou žalobu doplnil. Podáním ze dne 20. 9. 2018 právní zástupce žalobce vytýkal žalovanému, že nesprávně vyhodnotil otázku existence vážné újmy hrozící žalobci při návratu do Uzbekistánu. Žalovaný se nezabýval skutečnostmi uvedenými mimo jiné ve zprávě Amnesty International za rok 2016, podle níž policie a důstojníci národní bezpečnostní služby nadále mučili a obdobně zneužívali podezřelé a zadržené za účelem přinutit je k přiznání či obvinění dalších, přičemž zvláště intenzivnímu mučení byly vystaveny osoby zadržené z důvodu údajné protistátní činnosti. Uvedená zpráva konstatuje, že vězni byli pravidelně zneužíváni k mučení a dalšímu zneužívání zadržených při soudní vazbě, neboť podle uzbeckého trestního zákoníku nemohou být vězni na rozdíl od pracovníků státní správy obviněni z mučení, nýbrž pouze z menších přestupků. Běžné mučení zadržených a vězněných je ignorováno dokonce soudy, které nadále spoléhají na získání přiznání prostřednictvím mučení. Nepříjemné jsou i podmínky v uzbeckistánských věznicích, které jsou zneužívány pro doživotní izolaci nepohodlných osob na základě zcela vykonstruovaných obvinění. Uvedené informace se netýkají pouze aktivních ochránců lidských práv nebo osob nepohodlných uzbeckému režimu, nýbrž mohou postihnout i žalobce v případě nuceného návratu do země původu, jelikož se jedná o osobu, která by se měla vrátit do Uzbekistánu proti své vůli a ze „západního“ zařízení pro omezení osobní svobody, kde se žalobce po celou dobu správního řízení nacházel. Nelze opomenout, že uzbecké úřady v rámci zostřeného boje proti terorismu soustavně šikanují pracovní migranty vracějící se ze zahraničí pod záminkou boje proti terorismu. V případě nuceného návratu do Uzbekistánu by žalobce mohl být vystaven hrozbě vážné újmy spočívající ve svévolném zatčení, věznění, dokonce i mučení. Žalobce proto navrhoval, aby napadené rozhodnutí bylo zrušeno a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení.

3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

4. Krajský soud vycházel z napadeného rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 8. 2018 č. j. OAM-104/LE-LE05-VL13-2018 a z obsahu připojeného správního spisu žalovaného téhož čísla jednacího a poté dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Při řízení o žalobě žalobce vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době rozhodování žalovaného (ust. § 75 odst. 1, 2 s. ř. s.).

5. Z obsahu připojeného správního spisu žalovaného krajský soud zjistil, že žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 1. 6. 2018. V rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu žalobce dne 26. 6. 2018 uvedl, že Uzbekistán opustil v květnu nebo červnu 2014, kdy odletěl z Taškentu do Rigy a následně dále do Varšavy. Jel do Polska za prací a měl polské pracovní vízum. V Polsku pracoval asi dva půl roku a poté odjel za prací do České republiky.

O mezinárodní ochranu žádá proto, že má v Uzbekistánu dluhy a vyhrožují mu, že když je nezaplatí, prodají jej na orgány. Téhož dne, tj. 26. 6. 2018 byl s žalobcem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z protokolu o tomto pohovoru krajský soud mimo jiné zjistil, že žalobce upřesnil důvod opuštění své země tím, že měl dluhy, neboť dříve měl podnik - konkrétně stánek na trhu, který pak shořel. Ve stánku prodával zboží, které odebíral od jednoho člověka a jemuž platil až poté, kdy zboží prodal. Když zboží při požáru shořelo, neměl peníze, aby je zaplatil, z čehož má dluh. Člověk, od něhož měl zboží, požadoval vrácení dluhu a žalobce proto si půjčil peníze za úrok a část dluhu tomuto muži vrátil, ovšem měl zase dluh na úrok. Celková částka dluhu činí 45 000 USD, a proto odjel do Polska, aby si na splácení dluhu vydělal. Vypověděl, že neměl žádný jiný důvod k opuštění Uzbekistánu a že tam neměl kromě uváděných dluhů žádné problémy. Dodal, že muž, kterému dluží peníze za zboží, na něj podal trestní oznámení na policii, což dovozuje z informací své ženy, která mu říkala, že u nich byla policie a hledala jej. Člověk, od kterého si půjčil na úrok, jej před odjezdem ze země chytil a řekl mu, že pokud nezaplatí, že jej zabije a jeho tělo nikdo nenajde. Na dotaz, proč se žalobce neobrátil na policii ohledně těchto výhrůžek, odpověděl, že se bál, neboť dotyčný mu řekl, že pokud se na policii obrátí, tak jej nebo jeho rodinu zlikviduje. Dodal, že policie by mu nepomohla, protože by nemohl prokázat, že mu vyhrožují, a i kdyby mu pomohla, zavřela by je, po nějaké době by vyšli z vězení a poté se mu pomstili.

6. Součástí správního spisu žalovaného jsou informace o zemi původu žalobce, a to:

- informace odboru azylové a zahraniční politiky Ministerstva vnitra ČR ze dne 15. 5. 2018, ohledně bezpečnostní a politické situace v Uzbekistánu,
- informace MZV ČR č. j. 119896/2017-LPTP ze dne 22. 11. 2017 týkající se výjezdu ze země, pobytu v zahraničí a návratu státních občanů Uzbekistánu do vlasti,
- zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 20. 4. 2018 o dodržování lidských práv v roce 2017 v Uzbekistánu,
- zpráva Freedom House z ledna 2018 nazvaná „Svoboda ve světě 2018 - Uzbekistán“,
- výroční zpráva Human Rights Watch 2018 ze dne 18. 1. 2018 a
- informace Amnesty International ze dne 22. 2. 2018.

7. Podle ust. § 14a odst. 1 zákona o azylu, se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplnil důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odst. 2, a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
8. Podle odst. 2 téhož zákonného ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.
9. Krajský soud musí především připomenout, že žalobou napadené rozhodnutí přezkoumal v souladu s ust. § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. v mezích žalobních bodů, tedy v rozsahu uvedeném v doplnění žaloby učiněném podáním právního zástupce žalobce ze dne 20. 9. 2018. Toto podání obsahuje v podstatě jediný žalobní bod spočívající v údajném nesprávném vyhodnocení hrozby vážné újmy žalobci při návratu do země původu – Uzbekistánu. Žalobce vycházel z údajů obsažených ve zprávě Amnesty International za rok 2016 pojednávající o užívání metod mučení zadržených a vězněných osob, užívaných policií a národní bezpečnostní službou s tím, že se jedná o osobu, která by se měla vrátit do Uzbekistánu proti své vůli a ze „západního“ zařízení omezení osobní svobody, kde se nacházel po celou dobu správního řízení. Žalobce by tak mohl být typickým „adresátem možného policejního brutálního násilí a následného bezpříkladného svévolného souzení, trestání a mučení“. Jinými slovy, žalobce žalovanému vytýkal nesprávnost rozhodnutí v tom, že mu nebyla udělena doplňková ochrana ve smyslu ust. § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu. Žalobci je nutno dát za pravdu, že problém mučení a nelidského nebo ponižujícího zacházení, o kterém se zmiňuje jím citovaná zpráva Amnesty International za rok 2016, existuje v zemi původu – Uzbekistánu – doposud. Např. výše citovaná zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 20. 4. 2018 k tomu uvádí, že přestože ústava a zákony taková jednání zakazují, pracovníci orgánů činných v trestním řízení a příslušníci bezpečnostních složek běžně bili i jinak špatně zacházeli se zadrženými osobami s cílem získat doznání, usvědčující informace nebo finanční zisk v rámci korupčního jednání. Zdroje uváděly, že mučení a kruté, nelidské nebo ponižující trestání bylo běžným jevem ve věznicích, zařízeních pro vyšetřovací vazby a na místních policejních stanicích a odděleních bezpečnostních služeb v případě osob zatčených nebo zadržených na základě obvinění souvisejícího s náboženstvím nebo extrémismem. Tatáž zpráva pojednává dále o špatných podmínkách ve věznicích, které byly v některých případech drsné a životu nebezpečné z důvodu nedostatku potravin, vysoké přeplněnosti, fyzického týrání a nevyhovujících hygienických podmínek a nedostatečné zdravotní péče. S přihlédnutím k obsahu správního spisu, zejména k podrobně provedenému pohovoru s žalobcem k jeho důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany, musí krajský soud konstatovat, že zásadním a v podstatě jediným důvodem žalobcova odchodu z Uzbekistánu a následného podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany bylo to, že potřeboval vydělat si finanční prostředky na splácení dluhů a poté se vrátit zpět do země původu. Během správního řízení

uvedl, že se bojí, že jej z důvodu dluhů zabijí či zavrou a že se bojí, že je v Uzbekistánu i trestně stíhán, přičemž domněnku trestního stíhání odůvodnil informací manželky, že u nich byla policie a hledala jej. Tento jediný důvod žalobce uváděl jak v žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterou podal dne 1. 6. 2018, tak i v rámci poskytnutí údajů k této žádosti dne 26. 6. 2018 i při pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany z téhož dne. O žádném nelidském či ponižujícím zacházení či mučení se přitom vůbec nezmínil. Uzbekistán opustil v květnu či červnu 2014, kdy jel do Polska za prací, k čemuž měl polské pracovní vízum a po dvou a půl letech odcestoval do České republiky rovněž za prací. Na dotaz správního orgánu odpověděl, že v Uzbekistánu trestně stíhán nebyl, že tam žádné problémy neměl kromě dluhů a těch lidí, co jim dluží, kteří mu vyhrožovali, aby jim zaplatil. Žalobní námitka ohledně vážné újmy hrozícího žalobci v případě jeho návratu s odkazem na citovanou zprávu Amnesty International za rok 2016 je tedy toliko obecná a bez dalšího odůvodnění k jeho osobě. Nedůvodná je také námitka, že uzbecké úřady v rámci zostřeného boje proti terorismu současně šikanují pracovní migranty vracející se ze zahraničí pod záminkou boje proti terorismu a z údajných obav, že takové osoby mohly přijít do styku s islamistickým hnutím, které je v Uzbekistánu „krutě a nemilosrdně potíráno“. Otázkou návratu občanů Uzbekistánu se zahraničí se žalovaný řádně zabýval se zřetelem k informaci MZV ČR ze dne 22. 11. 2017, podle níž dle aktuální legislativy žádný postih či nebezpečí neúspěšným žadatelům o mezinárodní ochranu v zahraničí nehrozí; uzbecké orgány výběrově vyslyšají navracející se osoby, avšak ekonomičtí či studijní migranti je obvykle nezajímají.

10. Se zřetelem k výše uvedenému krajský soud v souladu s ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. žalobu žalobce jako nedůvodnou zamítl, přičemž v této věci rozhodl se souhlasem účastníků řízení tímto rozsudkem bez jednání podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s.
11. Žádnému z účastníků nepřiznal soud právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce v tomto řízení úspěch neměl a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné prokazatelné náklady nevznikly (ust. § 60 odst. 1 s. ř. s.).
12. Ustanovenému právnímu zástupci žalobce byla přiznána odměna za jeho zastupování v rozsahu 2 úkonů právní služby po 3 100 Kč a dvou režijních paušálů po 300 Kč v souladu s ust. § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 13 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení.

Podmínkou řízení o kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel sám nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

Ostrava 4. prosince 2018

JUDr. Petr Indráček

Shodu s prvopisem potvrzuje

samosoudce